

DOMEL

OKOLJSKO POROČILO
za leto 2014

OKOLJSKO POROČILO za leto 2014

Vsebina

Nagovor uprave	5
Predstavitev podjetja, vizija poslanstvo	6
Družbena odgovornost	7
Okoljski vidiki	11
Elektrika	11
Voda	13
Toplota	15
Odpadki	16
Energetska učinkovitost izdelkov	18
Vodikove tehnologije	20

NAGOVOR UPRAVE

Spoštovani,

Trajnostno zgodbo v Domelu pišemo že 70 let. Usmerjeni v prihodnost zagotavljamo kakovostna delovna mesta, smo družbeno odgovorni in zapisani trajnostnem razvoju. Varstvu okolja posvečamo posebno pozornost. Sistematičen pristop k ravnanju z okoljem vodimo s pomočjo standarda ISO 14001 že od leta 2003. V teh letih smo naredili veliko korakov k varovanju okolja: zmanjšali smo izpuste v okolje, porabo električne energije in vode ter količino komunalnih odpadkov.

Največji vpliv pa imamo s svojimi izdelki, ki jih razvijamo in proizvajamo. Domelovi elektromotorji so iz generacije v generacijo lažji, tišji, porabijo manj energije, ob tem pa izredno zanesljivi in s tehničnimi karakteristikami vodilni na svetu. Še posebno energetske učinkoviti so motorji programa EC-pogonov za prezračevalne sisteme. Z letno uporabo proizvedenih motorjev prihranijo končni uporabniki glede na klasične pogone z asinhronskimi motorji 100 GWh električne energije, kar predstavlja 60 000 ton manj izpustov toplogrednih plinov v ozračje letno.

V poročilu vam z veseljem predstavljamo naše dosežke in trende ravnanja z okoljem.

Jožica Rejec,
predsednica uprave Domel Holding, d.d.

0 PODJETJU

Predstavitev podjetja

Domel je globalni proizvajalec elektromotorjev in sesalnih enot s 60-odstotnim deležem na evropskem trgu ter eden vodilnih svetovnih proizvajalcev na tem področju. Povečevati tržnega deleža in ohranjati dobrega tržnega položaja ne bi zmogli brez znanja in hitrega prilagajanja novim spoznanjem. Kakovost, zanesljivost, fleksibilnost, inovativnost in ekološka ozaveščenost so tiste lastnosti blagovne znamke Domel, ki kupcem vzbujajo interes za vzpostavitev dolgoročnega partnerstva z rešitvami, usmerjenimi v prihodnost in temelječimi na znanju. Večina poslovnih partnerjev s podjetjem Domel sodeluje že več desetletij. S proizvajalcem Electrolux, ki je številka ena v proizvodnji bele tehnike, smo mednarodno pogodbo sklenili že leta 1974 in sodelovanje traja še danes. Imamo lastno proizvodnjo, opremljeno s sodobno opremo za visoko produktivnost. Raziskovalno-razvojna dejavnost, tehnološki procesi in sodobna informatika podpirajo celoten poslovni proces, ki omogoča učinkovito fleksibilnost in popolno sledljivost potrebam trga in posameznega kupca.

Sistem vodenja kakovosti in okolja

Domel deluje po zahtevah mednarodnih standardov kakovosti in okolja. To dokazujemo s pridobljenimi certifikati naslednjih standardov:

- ISO 9001 – sistem vodenja kakovosti,
- ISO/TS 16949 – avtomobilska industrija,
- ISO 14001 – ravnanje z okoljem,
- ISO 13485 – medicinski pripomočki.

Domel je prvi certifikat ISO 14001 pridobil leta 2003. Do danes smo naredili veliko sistematičnih korakov k okolju prijaznejšim izdelkom in tehnologijam ter bistveno zmanjšali emisije in količino odpadkov.

TEMELJNA NAČELA

Poslanstvo, vizija in vrednote so naši skupni smerokazi za doseganje trajnostnega razvoja.

Poslanstvo

Domel je družbeno odgovorno podjetje. Kot globalni razvojni dobavitelj dovršenih rešitev elektromotornih pogonov in komponent, zasnovanih na lastnih inovativnih tehnologijah, omogočamo rast in trajnostni razvoj skupine Domel. S tem zagotavljamo kakovostna delovna mesta v širšem okolju.

Vizija

Postati hočemo eden vodilnih globalnih razvojnih dobaviteljev elektronsko komutiranih pogonov in ohraniti želimo vodilni položaj na trgu sesalnih enot.

Vrednote

Ustvarjalnost in ambicioznost
Odgovornost in gospodarnost
Spoštovanje in sodelovanje
Skrb za stranke in zaposlene
Pripadnost

OKOLJSKA POLITIKA

Čisto, urejeno in zdravo okolje je naše bogastvo tako kot delovna mesta, ki jih s svojo dejavnostjo zagotavljajo družbe v skupini Domel. Vse to želimo ohraniti z načeli trajnostnega razvoja, izboljševati in zapustiti prihodnjim generacijam. Vsi zaposleni smo odgovorni za stalno okolju prijazno delovanje.

To izvajamo in dokazujemo, tako da:

- spremljamo in upoštevamo zakonske zahteve, zahteve kupcev in druge zahteve, na katere smo v Domelu pristali in so povezane z našimi okoljskimi vidiki;
- z usposabljanjem in komuniciranjem dvigujemo okoljsko zavest vseh zaposlenih in drugih, ki delajo za Domel ali v njegovem imenu;
- sistematično prepoznavamo, zmanjšujemo, preprečujemo in odstranjujemo negativne vplive dejavnosti na okolje;
- razvijamo in proizvajamo okolju prijazne izdelke, pri čemer dajemo prednost materialom in tehnologijam, ki gospodarno izrabljajo naravne vire in zmanjšujejo porabo energije pri delovanju;
- komuniciramo in učinkovito sodelujemo z lokalno skupnostjo, upravnimi organi in drugimi zainteresiranimi strankami.

Družbena odgovornost

Družbena odgovornost Domela je celosten uravnotežen trajnostni razvoj podjetja, ki zajema zaposlene, kupce, dobavitelje, lastnike, lokalno okolje in javnosti. Domel deluje na temeljnih sprejetih vrednot, močni tradiciji in z lastno kulturo podjetja.

Domel si prizadeva za odličnost in visoko stopnjo konkurenčnosti na globalnem trgu. Deluje transparentno. Domel skrbi za stalno rast zaposlenih in rast blagovne znamke. Močan razvoj v sodelovanju s kupci in raziskovalnimi inštitucijami ustvarja najboljše rešitve za trg. Izdelki so energijsko učinkoviti in vsaka nova generacija izdelkov porabi manj materiala. Konkurenčnost temelji tudi na lastnih visoko razvitih, okolju neškodljivih tehnologijah, robotizaciji in sistemu inoviranja vseh zaposlenih.

Domel sodeluje tudi z lokalno skupnostjo. Zmerna rast in stalno napredovanje podjetja že pol stoletja zagotavlja okrog 1000 delovnih mest, kar je polovica v Občini Železniki. To dejstvo nalaga Domelu svojevrsten vidik družbene odgovornosti.

OKOLJSKI VIDIKI

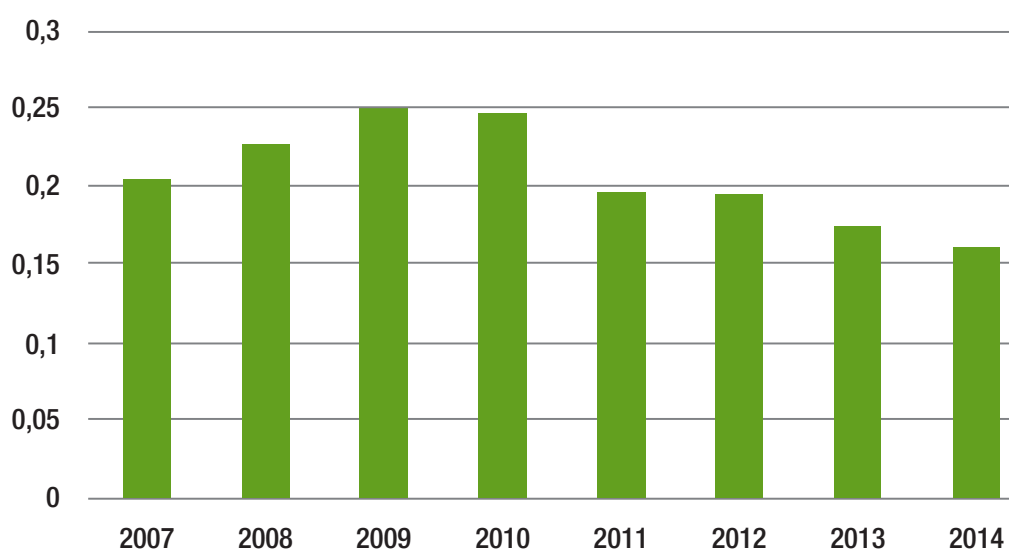
ELEKTRIČNA ENERGIJA

Poraba električne energije na vrednost prodaje

V zadnjih letih smo zmanjšali porabo električne energije s povečevanjem učinkovitosti proizvodnih procesov in zamenjavo svetil.

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
KWh/€	0,21	0,22	0,25	0,24	0,19	0,19	0,17	0,16

Poraba električne energije (KWh / €)

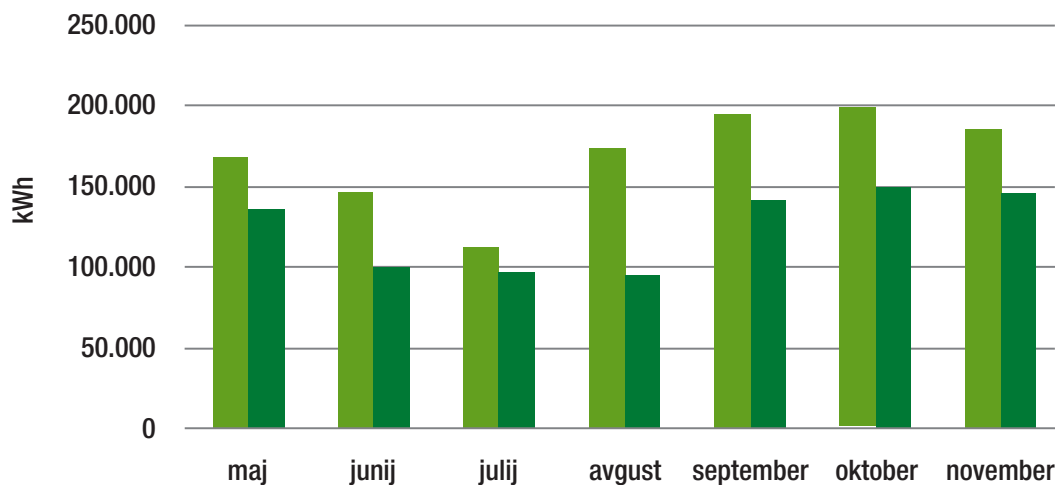

Primer zmanjšanja porabe električne energije

Z novim kompresorjem s frekvenčno regulacijo smo dosegli 25 % prihranek pri porabi električne energije za delovanje kompresorjev.

	maj	junij	julij	avgust	september	oktober	november
2013 – kWh	167	146	112	173	194	198	185
2014 – kWh	136	99	96	95	141	148	145

Primerjava porabe električne energije kompresorjev 2013/2014

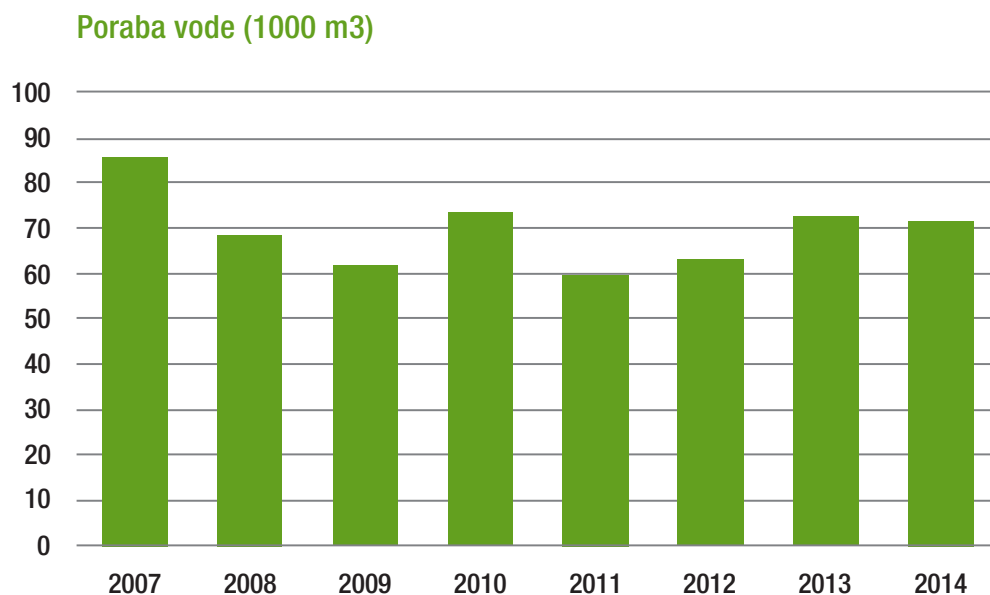

VODA

Poraba vode

Voda je naravna dobrina in je nujna za obstoj življena na zemlji. V našem okolju jo imamo dovolj, vendar kljub temu pazimo, koliko in kako jo porabljamo. Povečanje porabe vode v letu 2013 in 2014 je posledica povečanja števila zaposlenih in napak na hladilnem kompresorju. Za preprečitev podobnih incidentov smo uvedli dnevno spremljanje porabe vode. Velika večina tehnoloških vod v podjetju ima zaprte kroge hlajenja. Cilj v prihodnjih dveh letih je priti na zaprte tokokroge pri vseh uporabnikih.

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1000 m ³	85,87	68,6	61,97	73,59	59,92	63	72,6	71,53

Odpadne vode

Vse meritve odpadnih voda v letu 2014 so daleč pod zakonsko predpisanimi vrednostmi, nekatere celo pod mejo zaznavnosti.

PARAMETER	ENOTA	MDK	18.3.2014	11.6.2014	25.8.2014	20.10.2014
pH		6,5 do 9	8,1	8,1	8,2	8
Neraztopljene snovi	mg/l	80	p.m.z	p.m.z	p.m.z	p.m.z.
Usedljive snovi	mg/l	0,5	p.m.z	0,1	p.m.z	p.m.z
Strupenost	SD	6	1	1	1	1
Baker	mg/l	0,5	p.m.z	0,069	0,015	0,085
KPK	mgO ₂ /l	400	p.m.z	30	30	30
AOX	mgCl/l	1	p.m.z	p.m.z	p.m.z	
Cink	mg/l	2	0,1	0,83	0,12	1,5

p.m.z.: pod mejo zaznavnosti

MDK: meja dopustne koncentracije

KPK: kemijska potreba po kisiku

AOX: Adsorbiljivi organski halogeni

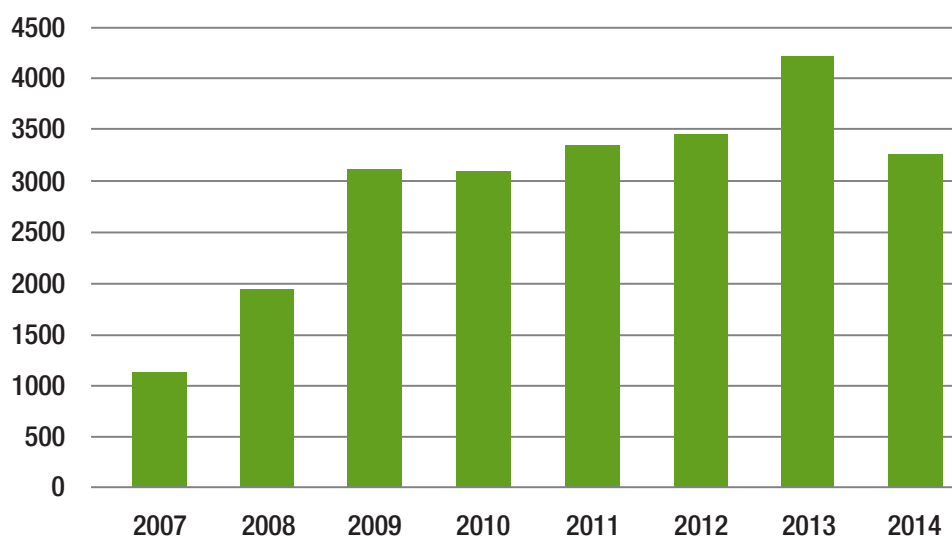
TOPLOTA

Poraba toplotne energije

Poraba toplotne energije je drugi energent po velikosti stroška. Lokacija Otoki se daljinsko ogreva preko toplarne Železniki, ki za energent uporablja lesno biomaso. V decembru 2014 se je spremenil energent na lokaciji Reteče in na Plavžu. Iz kurilnega olja smo prešli na sekance. S tem smo pocenili strošek ogrevanja, iz podjetja smo odstranili veliko količino nevarnih snovi in dobili energent in dobavitelja iz lokalnega okolja.

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MWh	1137	1937	3112	3103	3356	3458	4220	3266

Poraba toplotne energije (MWh)

Leto 2007	samo Otoki
Leto 2008	Otoki z novo delavniško halo
Leto 2009	Otoki in Reteče
Leto 2011	Otoki, Reteče in Na Plavžu

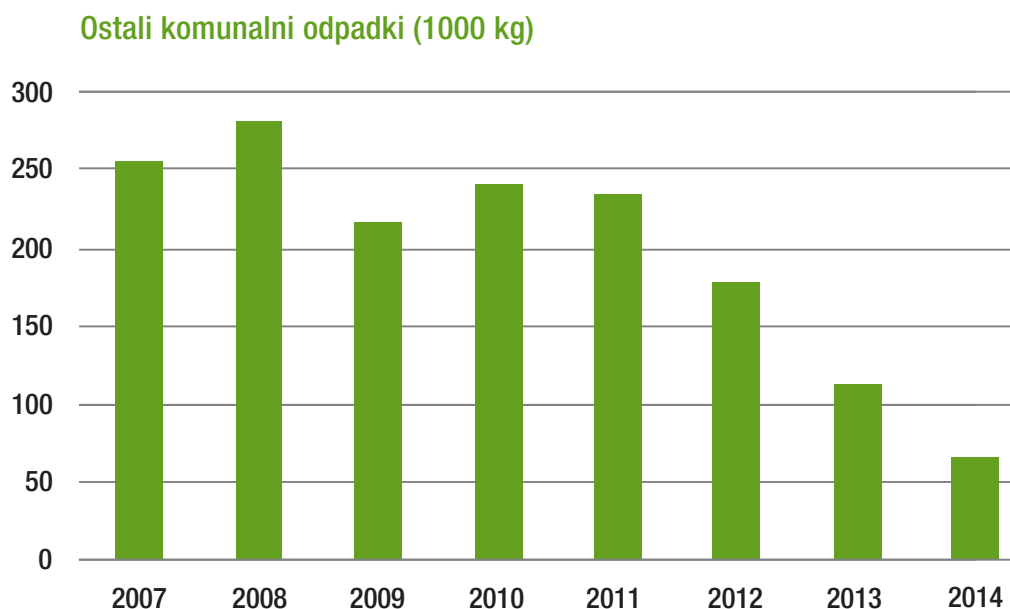
ODPADKI

Količina mešanih komunalnih odpadkov, odpadne embalaže in odpadne plastike BMC se zmanjšuje zaradi uvedbe ločenega zbiranja: odpadne BMC mase v letu 2013, ločeno zbiranje odpadkov v režijskih službah v letu 2014. Investirali smo v stiskalnico za stiskanje odpadne embalaže, kar je zmanjšalo stroške za 2/3 odvoza.

Ostali komunalni odpadki

V zadnjih osmih letih smo zmanjšali količino mešanih komunalnih odpadkov za 75 %, kljub temu da smo v tem času povečali proizvodnjo za 30 %.

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tona	255	281	216	240	233	177	112	66

ZAKONSKO OBVEZNI MONITORINGI

V letu 2014 so bile opravljene meritve izpustov tehnoloških voda, meritve izpustov iz lakirnih in ostalih virov onesnaženja v zrak ter meritve hrupa v okolico. Pri vseh meritvah so bili podatki skladni z zakonodajo in v mejah dopustnega.

Rezultati posameznih monitoringov so za zainteresirano javnost na voljo na sedežu podjetja Domel.

IZPUSTI V ZRAK

Na Plavžu smo zamenjali pranje z bencinom za pranje z nenevarnimi snovmi, v letu 2015 pa se bo ukinila tudi lakirnica. S tem odpadeta dva izpusta v ozračje kakor tudi meritve le teh.

MNENJE ZAINTERESIRANE JAVNOSTI

V letu 2014 nismo imeli pritožb javnosti glede Domelovega vpliva na okolje.

V reševanju sta bili dve pritožbi iz leta 2013:

- V Železnikih smo prejeli pritožbo sosedu zaradi prevelikega hrupa v okolico. Konec avgusta 2014 je bila izvedena sanacija vira hrupa ter opravljene ponovne meritve. Rezultati so bili ustrezni, obveščen je bil tudi Inšpektorat RS za kmetijstvo in okolje.
- V reševanju je bila pobuda krajevne skupnosti Reteče – Gorenja vas glede tovornih vozil, ki se na poti v Domel, na lokaciji Gorenja vas – Reteč 4, izgubijo in se do podjetja vozijo po vaški cestah, ki niso primerne za večja tovorna vozila. V letu 2015 bo izdelan elaborat smerokazov.

ENERGETSKA UČINKOVITOST IZDELKOV

NOVI EKOLOŠKI IZDELKI IN ENERGETSKA UČINKOVITOST IZDELKOV

Domel neprestano razvija nove elektromotorje in druge izdelke ter izpopolnjuje obstoječe, ki so vedno bolj okolju prijazni ter dosegajo visoka merila mednarodnih predpisov in zahtev kupcev. Delež izdelkov, mlajših od treh let, je 41 odstotkov. V letu 2014 smo na 7880 motorjih izvedli 812 vzorčenj. Trenutno poteka več kot dvajset razvojnih projektov novih ekoloških izdelkov. Na trgu nastopamo kot razvojni dobavitelj priznanim svetovnim znamkam, kot so Philips, Electrolux, Stihl in Continental, s katerimi že vrsto let tesno sodelujemo ter jim ponujamo visokotehnološko znanje in tehnologijo.

V letu 2014 je bila uvedena energijska nalepka za sesalnike, ki je strukturo proizvedenih sesalnikov bistveno spremenila. Domel je spremembo zakonodaje izkoristil kot priložnost za povečanje tržnega deleža s ponudbo energetsko učinkovitejših motorjev za sesalnike ter obstoječ program enot 463 prilagodil novim zahtevam po nižjih močeh od 750 do 850 W in višjih izkoristkih nad 50 odstotkov.

V letu 2014 smo razvili in pripravili proizvodnjo nove generacije sesalnih enot z oznako motorjev 458, ki bo odgovor na uvedbo energijske nalepke za sesalne aparate na trgu EU. Ta generacija je razvita za optimalno delovanje v območju moči do 900 W, ki bo po direktivi EU o okoljsko primerni zasnovi sesalnikov zakonsko določena najvišja električna moč sesalnikov in bo stopila v veljavo v letu 2017.

Okolju prijazen motor 458 iz četrte generacije sesalnih enot.

Nova generacija SE ima v primerjavi s predhodnico za enake moči od 30 do 40 odstotkov manj vgrajenega materiala in do pet odstotkov boljši izkoristek. Pri izdelavi se pri novi generaciji sesalnih enot ustvari pribl. 900 g manj izpustov toplogrednih plinov na enoto kot pri predhodnici, vendar glavni delež k znižanju izpustov prispeva nižja električna poraba, ki predstavlja pribl. 90 odstotkov vseh izpustov v življenjski dobi izdelka. Tako neposreden vpliv podjetja Domel na znižanje izpustov toplogrednih plinov pri izdelavi milijonske količine letno znaša 90 t CO₂, posredno pa so s 5 odstotkov višjim izkoristkom izpusti manjši kar za 2908 t CO₂.

Pomemben kriterij pri razvoju novih in nadgradnji obstoječih izdelkov je okoljska primernost. Čeprav zakonodaja tega še ne zahteva, smo v podjetju Domel izdelke začeli vrednotiti po okoljskem odtisu oziroma izpustih CO₂, da bi pri vsakem novem izdelku bili boljši od konkurence in tudi od svojih trenutnih proizvodov. V letu 2014 smo skladno s priporočili direktive pripravili navodila za razgradnjo svojih proizvodov po koncu dobe uporabe.

Elektromotorji podjetja Domel za prezračevalne sisteme ustrezajo najvišjemu standardu IE4 in so na trgu danes prepoznani kot serijsko proizvedeni pogoni z najvišjim izkoristkom. Izkoristki motorjev se odvisno od moči gibljejo med 90 in 95 odstotki, izkoristki pretvornikov pa med 95 in 98 odstotki, kar proizvode podjetja Domel uvršča v svetovni vrh energetske učinkovitih pogonov.

Visoko učinkoviti motor za prezračevalne sisteme.

VODIKOVE TEHNOLOGIJE

Domel že več let kot nosilno ali partnersko podjetje dejavno sodeluje pri slovenskih in mednarodnih razvojno-raziskovalnih projektih, povezanih z vodikovimi tehnologijami. Verjamemo, da je vodik zaradi svoje čistosti in dostopnosti gorivo prihodnosti, gorivne celice na vodik pa obetajoč pogon za avtomobilsko industrijo, navtiko, sisteme za neprekinjeno napajanje in za vrsto drugih namenov. Domelova puhala EC v gorivnih celicah skrbijo za dovod zraka in recirkulacijo vodika znotraj gorivne celice.

Ukvarjamo se tudi s trženjem vodikovih sistemov in njihovih komponent. V letu 2013 smo skupaj s Petrolom, Centrom nizkoogljicne tehnologije CO NOT, podjetjem TPJ in INEA odprli prvo vodikovo polnilnico v Sloveniji. Postavljena je na Petrolovem bencinskem servisu v Lescah. V letu 2014 smo v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan ter podjetjema FMC in Miška uspešno zaključili projekt »Analiza komponent vodikovega sistema in razvoj močnostnega pretvornika«.

OKOLJSKI PROGRAMI

ZAKLJUČENI IN ODPRTI OKOLJSKI PROGRAMI V LETU 2014

Naslov programa	Okoljski vidik	Stanje 2014
Zamenjava sijalk z bolj varčnimi.	Razsvetljava	Realiziralo se je 85 % proizvodnih prostorov in skladišč. V prihodnosti se bo uredilo še nekaj manjših delavnic in pridobilo ponudbo za ostale pisarniške prostore.
Zamenjava sijalk zunanje razsvetljave na lokaciji Otoki.	Razsvetljava	Zunanjo razsvetljavo smo uskladili s predpisom o svetlobnem onesnaževanju z zamenjavo sijalk. Zmanjšala se je poraba električne energije. Realizirano.
Zmanjševanje količin in uporabe nevarnih snovi.	Nevarne snovi	Obvladovanje nevarnih snovi v podjetju z organizacijsko spremembo pri nabavi le teh.
Odstranitev kemijske čistilne naprave bivše lakirnice v Retečah.	Nevarne snovi	Odstranitev nevarnih snovi. Pridobljena je ponudba.
Odstranitev lakirnice Na Plavžu.	Nevarne snovi	Po prenehanju proizvodnje v lakirnici je le to treba odstraniti. Zmanjšanje nevarnih izpustov v okolje.
Odstranitev javljalnikov z radioaktivnim sevanjem.	Nevarne snovi	Odstranitev radioaktivnih snovi in črtanje meritev sevanja javljalnikov. Zamenjava z okolju prijaznimi materiali. Izvedeno do konca novembra 2015.
Energetska prenova upravne stavbe.	Energija	Narediti stavbo energetske bolj učinkovito pri uporabi toplotne in hladilne energije. Izvedeno do konca novembra 2015.
Zaposlitev osebe, odgovorne za energetiko.	Energija	Zmanjševanje stroškov energentov (ogrevanje, hlajenje). Objavljen je bil razpis.
Zamenjava toplotne postaje Otoki.	Energija	Z regulacijsko in strojno posodobitvijo zmanjšati porabo toplotne energije. Izvedeno do konca oktobra 2015.
Zmanjševanje porabe ali zamenjava energentov za ogrevanje Na Plavžu in v Retečah.	Energija	Zmanjšati strošek za toplotno energijo. Na lokacijah Reteče in Na Plavžu se je zamenjal energent ogrevanja iz kurilnega olja na sekance. Realizirano.
Zmanjšanje porabe električne energije kompresorjev.	Energija	Zmanjšanje porabe električne energije in bolj konstantno napajanje potrošnikov s komprimiranim zrakom. Nakup kompresorja s frekvenčno regulacijo. Realizirano.
Zmanjšanje porabe vode – zaprti krog erozija.	Voda	Zmanjšanje porabe vode v tehnološke namene. Postavil se je nov hladilni sistem, ki hladi tehnološko vodo v vseh strojih za erozijo. Realizirano.
Nakup stiskalnice za odpadno embalažo.	Odpadki	Z nakupom stiskalnice so se zmanjšali prevozni stroški za 2/3. Realizirano.

Domel Holding, d.d.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija,
tel.:+386 4 5117 100,
info@domel.com, www.domel.com

Okoljsko poročilo za leto 2014

Vsebinska zasnova: Domel marketing, Leto: oktober 2015

Priprava gradiva: Jožica Rejec, Romana Lotrič, Andrej Šuštar, Jože Prezl, Karmen Nastran, Matjaž Čemažar

Pregled in potrditev poročila: Aleš Markelj, predstavnik vodstva za okolje

Oblikovanje: Nina Drol

Foto: Andrej Tarfila

Za dodatna vprašanja glede okoljskega poročila se lahko obrnete na:

Služba za varstvo pri delu in varovanje okolja

Tel: 04 5117 147

joze.prezl@domel.com

